

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЋА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: НОВЕМБАР 2019. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 7:
ФИНАНСИЈСКО ИЗВЈЕШТАВАЊЕ 2

I - ТЕСТ ПИТАЊА

1. У складу са МРС 17 – Лизинг, у пословним књигама закупца се исказује:
 - a) опрема закупљена по систему оперативног (текућег) закупа
 - b) опрема закупљена по систему оперативног (текућег) закупа и финансијског (капиталног) закупа
 - c) **опрема закупљена по систему финансијског (капиталног) закупа**
 - d) само опрема у власништву

2. Шта се, у складу са МРС 36 – Обезвређење средстава, сматра прихватљивом билансном вриједношћу неке позиције сталне материјалне имовине?
 - a) њена књиговодствена вриједност, под условом да је већа од надокнадиве вриједности
 - b) **фер вриједност, умањена за процијењене трошкове продаје или отуђења или употребна вриједност, ако је виша од претходне, али само под условом да је та виша вриједност нижа од књиговодствене вриједности опреме**
 - c) фер вриједност, умањена за процијењене трошкове продаје или отуђења, ако се ради о имовини која се намјерава повући из употребе и продати
 - d) књиговодствена вриједност, под условом да је мања од фер вриједности, умањене за процијењене трошкове продаје или отуђења

3. Одредбама МРС 23 – Трошкови позајмљивања:
 - a) захтијева се капитализација свих расхода камата обрачунатих на намјенске дугорочно одобрене кредите
 - b) дозвољава се капитализација расхода камата обрачунатих на краткорочне кредите намијењене финансирању текућег пословања
 - c) забрањује се капитализација расхода камата, без обзира на околности њиховог обрачуна
 - d) **захтијева се капитализација расхода камата обрачунатих на средства позајмљена искључиво ради прибављања квалификованог средства**

4. МРС 18 – Приходи примјењује се на:
 - a) **на приходе од продаје производа, робе и услуга и приходе проистекле из коришћења средстава ентитета од стране других**
 - b) само на приходе од продаје производа, робе и услуга
 - c) све пословне и све финансијске приходе
 - d) све пословне приходе

5. У складу са МРС 12 – Порез на добит, одложена пореска средства могу се појавити у ситуацији када су:
- расходи исказани у билансу успјеха виши од расхода који се у истом периоду укључују порески биланс**
 - расходи исказани у билансу успјеха нижи од расхода који се у истом периоду укључују у порески биланс
 - приходи исказани у билансу успјеха виши од прихода који се у истом периоду укључују у порески биланс
 - приходи исказани у билансу успјеха нижи од прихода који се у истом периоду укључују у порески биланс**
6. Према МРС 7 – Извјештај о токовима готовине, позитиван нето новчани ток из пословних активности утврђен према индиректној методи биће:
- виши, ако је крајње стање потраживања од купаца мање од почетног**
 - виши, ако је крајње стање потраживања од купаца веће од почетног
 - нижи, ако је крајње стање залиха мање од почетног
 - нижи, ако је крајње стање залиха веће од почетног**
7. У складу са МРС 21 – Ефекти промјена девизних курсева, на крају пословне године:
- немонетарне ставке вредноване по историјском трошку у страном валути преводе се у домаћу коришћењем закључног курса
 - немонетарне ставке које се вреднују по фер вриједности у страном валути, преводе се коришћењем закључног курса
 - монетарне ставке у страном валути преводе се у домаћу коришћењем закључног курса**
 - монетарне ставке у страном валути преводе се у домаћу коришћењем курса на датум трансакције
8. У складу са МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема, ефекти поништених ревалоризационих резерви признатих приликом вредновања сталне материјалне имовине презентују се:
- увијек броз Биланс стања – Извјештај о финансијском положају
 - само кроз Извјештај о промјенама на капиталу
 - у зависности од усвојених рачуноводствених политика у предузећу
 - кроз Извјештај о осталом укупном резултату, осим до износа претходно признатих расхода по основу смањења вриједности (обезвређења) сталне материјалне имовине**
9. Примјена FIFO метода у складу са МРС 2 – Залихе утицаће на исказивање:
- максимално могућег финансијског резултата у периоду у коме набавне цијене залиха константно расту**
 - максимално могућег финансијског резултата у периоду у коме продајне цијене залиха константно расту
 - минимално могућег финансијског резултата у периоду у коме набавне цијене залиха константно расту
 - минимално могућег финансијског резултата у периоду у коме продајне цијене залиха константно расту

- 10. Према МРС 38 – Нематеријална имовина, интерно генерисани goodwill се у билансу стања:**
- a) признаје, ако је могуће поуздано израчунати његову фер вриједност
 - b) не признаје**
 - c) признаје, ако га је могуће одвојити од остале нематеријалне имовине или ако је настао као резултат уговорних или других законских права
 - d) признаје, осим када га треба укључити у вриједност goodwill-а стеченог у пословној комбинацији
- 11. Међу наведеним ставкама, као текућа (краткотрајна) имовина у билансу стања требају се исказати:**
- a) некретнине набављене ради даљње продаје**
 - b) аванси за транспортна средства
 - c) резервни дијелови за сервисне услуге**
 - d) рачунарски програми (који нису дио hardware-а)
- 12. МРС 2 – Залихе примјењује се на средства:**
- a) која се држе ради продаје у редовитом пословању**
 - b) у процесу производње намијењене продаји**
 - c) у облику основног и помоћног материјала који се троши у производном процесу или у поступку пружања услуга**
 - d) дуготрајне имовине класификоване као средства намијењена продаји
- 13. Предузеће ради обрачун амортизације возила (камиона) по функционалној методи. Набавна вриједност возила је 120.000 КМ, а његова вриједност која се може остварити продајом на крају вијека употребе процијењена је на 15.000 КМ. Процијењени број пређених километара возила је 500.000. Ако је у текућој години возило прешло 100.000 км, трошак амортизације износи:**
- a) 18.000 КМ
 - b) 21.000 КМ**
 - c) 24.000 КМ
 - d) 27.000 КМ
- 14. Предузеће је, посредством брокерске куће, продало 2.000 дионица другог предузећа по цијени од 35 КМ по дионици. Провизија брокеру износила је 0,75 КМ по дионици. Ако је књиговодствена цијена дионица била 34,50 КМ по дионици, предузеће је продајом дионица остварило:**
- a) добитак у износу од 2.500 КМ
 - b) добитак у износу од 1.000 КМ
 - c) губитак у износу од 500 КМ**
 - d) губитак у износу од 1.000 КМ

15. Пасивна временска разграничења требају се признати у случајевима:

- a) унапријед плаћених трошкова који се односе на будуће (сљедеће) период
- b) унапријед обрачунаних расхода периода за које није примљена одговарајућа књиговодствена исправа
- c) наплаћених и/или обрачунаних прихода у текућем периоду које се односе на наредно обрачунско период
- d) признатих прихода текућег периода који нису могли бити фактурисани, а за које су настали трошкови исказани као расходи у текућем периоду

16. У извјештају о добити или губитку и осталој свеобухватној добити ("билансу успјеха – извјештају о укупном резултату") друштво је исказало нето добит од непрекинутог пословања у износу од 25.000 КМ, нето губитак од прекинутог пословања у износу од 40.000 КМ и нето осталу свеобухватну добит у износу од 30.000 КМ. На темељу наведеног:

- a) нето добит периода износи 25.000 КМ
- b) нето губитак периода износи 15.000 КМ
- c) укупна нето свеобухватна добит износи 15.000 КМ
- d) укупна нето свеобухватна добит износи 10.000 КМ

17. Друштво «АХ» д.о.о. је у 2019. години донијело одлуку о распореду добити из 2018. године у износу од 80.000 КМ према којој се 20% добити послије пореза (нето добити) распоређује у статутарне резерве, 50% за исплату удјела у добити власницима (удјеличарима), док се преосталих 30% задржава као нераспоређена добит. Темељем ове одлуке, укупни капитал друштва (исказан у извјештају о промјенама на капиталу на дан 30. VI. 2019. годину) се:

- a) повећао за 32.000 КМ
- b) повећао за 16.000 КМ
- c) смањио за 24.000 КМ
- d) смањио за 40.000 КМ

18. Нето добит друштва «ХУ» д.о.о. за текућу пословну годину износи 30.000 КМ, трошак амортизације износи 15.000 КМ. На крају извјештајног периода (у односу на почетак извјештајног периода) обвеза добављачима за материјал повећане су за 10.000 КМ, потраживања од купаца смањена су за 5.000 КМ, а залиха готових производа повећане су за 8.000 КМ. Новчани (готовински) ток од пословних активности износи:

- a) 32.000 КМ
- b) 38.000 КМ
- c) 52.000 КМ
- d) 58.000 КМ

19. Признавање расхода од продаје некретнина по бруто начелу (у износу набавне вриједности проданих некретнина) врши се за:

- a) некретнине набављене ради даље продаје (МРС 2)
- b) некретнине које субјект користи у свом процесу (МРС 16)
- c) инвестиционе некретнине (МРС 40)
- d) некретнине намијењене продаји (МСФИ 5)

20. Према МРС 37 (заокружите тачне тврдње):

- a) као резервисања признају се само обавезе које су посљедица прошлих догађаја независно о будућем дјеловању субјекта
- b) резервисања се признају и за губитке из будућег пословања
- c) субјект не смије признати непредвиђену обавезу и непредвиђену имовину
- d) ако субјект има штетни уговор, садашња се обавеза која произлази из тог уговора признаје и мјери као резервисање

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1

Привредно друштво опрему набавне вриједности од 100.000 КМ за рачуноводствене потребе амортизује линеарном методом у процијењеном корисном вијеку од 5 година. Амортизација исте опреме у пореске сврхе заснива се на примјени убрзане амортизације, тј. стопи од 40% у првој, 30% у другој и 30% у трећој години. Стопа пореза на добит је 10%. Ваш задатак је да:

- прикажете обрачун амортизације за рачуноводствене и пореске потребе у процијењеном вијеку коришћења и утврдите ефекте по основу одложених пореза
- у главној књизи друштва евидентирате ефекте одложених пореза
- објасните како би на пореске ефекте у конкретном случају утицала резидуална вриједност опреме процијењена за рачуноводствене потребе, у случају да је процијењена у висини од 10.000 КМ, уз претпоставку да је опрема по истеку 5 година продата, а да пореским прописима није дозвољено да се из пореског биланса искључе било какви добици или губици утврђени на опреми у односу на њену пореску основицу (вриједност утврђену у пореске сврхе), која се не може умањити за износ резидуалне вриједности утврђен за рачуноводствене потребе

РЈЕШЕЊЕ

а) обрачун је приказан у следећој табели:

Година	Набавна вриједност опреме	Амортизација у билансу успјеха	Амортизација у пореском билансу	Одложене пореске обавезе
1.	100.000	20.000	40.000	2.000
2.	100.000	20.000	30.000	1.000
3.	100.000	20.000	30.000	1.000
4.	100.000	20.000	0	(2.000)
5.	100.000	20.000	0	(2.000)

б) књижења пореских ефеката у главној књизи:

Расходи по основу одложених пореских обавеза	Одложене пореске обавезе
1) 2.000	1) 2.000
2) 1.000	2) 1.000
3) 1.000	3) 1.000
	4) 2.000
	5) 2.000
	Обавезе по основу пореза на добит
	4) 2.000
	5) 2.000

в) резидуална вриједност опреме се искључује из основице за амортизацију у рачуноводствене сврхе, што значи да би трошкови амортизације опреме исказани у билансу успјеха друштва износили за 2.000 КМ мање на годишњем нивоу ($10.000 : 5$). По основу тога и одложене пореске обавезе у прве три године биле би веће, тј. износиле би 2.200 КМ у првој, те по 1.200 КМ у другој и трећој години. У четвртој и петој години би било извршено смањење салда на рачуну одложених пореских обавеза за по 1.800 КМ годишње, *на би преостало салдо на том рачуну износило 1.000 КМ*. Ово салдо је након истека процијењеног корисног вијека опреме неопходно елиминисати и то:

- уколико би опрема била продата по вриједности која одговара резидуалној, у билансу успјеха не би били исказани добици или губици по основу њене продаје, а преостали салдо одложених пореских обавеза би требало пренијети на рачун обавеза за порез на добит, јер пореска основица средства износи нула (0) и мања је за 10.000 КМ од књиговодствене основице (дакле, у пореском смислу, друштво је остварило добитак од 10.000 КМ);
- уколико би опрема била продата уз остваривање капиталног добитка или губитка, порески третман тих добитака или губитака зависио би од пореских прописа али би, без обзира на то, салдо одложених пореских обавеза и даље требало пренијети на рачун обавеза за порез на добит.

Задатак број 2

У 2018. години, подузеће «Х» д.о.о. остварило је следеће приходе:

1) Приходи од продаје готових производа	200.000 КМ
2) Позитивне курсне разлике	4.000 КМ
3) Добици од продаје материјалних сталних средстава	6.000 КМ

и следеће трошкове / расходе:

1) Утрошене сировине и материјал од чега:	50.000 КМ
– <i>утрошени сировине и материјал у производњи</i>	<i>47.000 КМ</i>
– <i>утрошени материјал у управи и администрацији</i>	<i>1.000 КМ</i>
– <i>утрошени материјал у продаји</i>	<i>2.000 КМ</i>
2) Трошкови плата (брutto) од чега:	40.000 КМ
– <i>трошкови плата у производњи</i>	<i>30.000 КМ</i>
– <i>трошкови плата у управи и администрацији</i>	<i>4.000 КМ</i>
– <i>трошкови плата у продаји</i>	<i>6.000 КМ</i>
3) Трошкови амортизације од чега:	10.000 КМ
– <i>трошкови амортизације у производњи</i>	<i>7.000 КМ</i>
– <i>трошкови амортизације у управи и администрацији</i>	<i>1.000 КМ</i>
– <i>трошкови амортизације у продаји</i>	<i>2.000 КМ</i>
4) Други пословни расходи од чега:	35.000 КМ
– <i>трошкови управе и администрације</i>	<i>15.000 КМ</i>
– <i>трошкови продаје (дистрибуције)</i>	<i>20.000 КМ</i>
5) Расходи камата	5.000 КМ
6) Расходи по основи исправке вриједности потраживања	10.000 КМ

Залихе производње и готових производа на дан 1.1.2018. године износиле су 32.000 КМ, а залихе на дан 31.12.2018. године 37.000 КМ.

Подузеће «Х» д.о.о. нема порезно непризнатих расхода ни могућност кориштења било каквих пореских олакшица, а стопа пореза на добит је 10%.

Од Вас се тражи да сачините БИЛАНС УСПЈЕХА (Извјештај о добити и губитку) подузећа «Х» за период 1.1. – 31.12. 2018. године, и то:

- по методи врсте расхода (методи укупних трошкова по природним врстама)**
- према функцији расхода (методи „трошкова проданих производа“)**

РЈЕШЕЊЕ

а) Биланс успеха по методи врсте расхода

Приходи од продаје		200.000	
Укупно пословни приходи			200.000
Пословни расходи:			
- трошак сировина и материјала	50.000		
- трошкови бруто плата	40.000		
- трошкови амортизације	10.000		
- други пословни расходи	35.000		
Укупно трошкови		135.000	
Повећање/смањење вриједности залиха учинака:			
- залихе учинака на почетку периода	32.000		
- залихе учинака на крају периода	(37.000)		
- повећање вриједности залиха учинака		(5.000)	
Укупно пословни расходи периода			(130.000)
I. Добит од пословних активности			70.000
Позитивне курсне разлике		4.000	
Расходи камата		(5.000)	
II. Губитак од финансијских активности			(1.000)
Добици од продаје материјалних сталних средстава		6.000	
Расходи по основи исправке вриједности потраживања		(10.000)	
III. Губитак од осталих активности			(4.000)
Добит прије опорезивања (I + II + III)			65.000
Порез на добит (10%)			6.500
Добит после опорезивања			58.500

б) Биланс успјеха по функцији расхода (методи трошкова продатих производа)

Приходи од продаје	200.000	
Укупно пословни приходи		200.000
Трошкови за продато:		
= залихе учинака на почетку године	32.000	
+ трошкови производње производа	84.000 ¹	
– залихе учинака на крају године	(37.000)	
Трошкови продатих производа		(79.000)
Бруто добит		121.000
Трошкови периода:		
- трошкови управе и администрације	21.000 ²	
- трошкови продаје	30.000 ³	
Укупно трошкови периода		(51.000)
I. Добит од пословних активности		70.000
Позитивне курсне разлике	4.000	
Расходи камата	(5.000)	
II. Губитак од финансијских активности		(1.000)
Добици од продаје материјалних сталних средстава	6.000	
Расходи по основи исправка вриједности потраживања	(10.000)	
III. Губитак од осталих активности		(4.000)
Добит прије опорезивања (I + II + III)		65.000
Порез на добит (10%)		6.500
Добит после опорезивања		58.500

¹ 84.000 = 47.000 + 30.000 + 7.000

² 21.000 = 1.000 + 4.000 + 1.000 + 15.000

³ 30.000 = 2.000 + 6.000 + 2.000 + 20.000